

Nekoliko pravila vezanih uz česte pogreške u književnom jeziku

Pisanje riječi „ne“	Pisanje glagola u osnovnom obliku
<p>OSNOVNO PRAVILO: Niječna riječ <i>ne</i> piše se odvojeno od glagola: <i>ne znam, ne zna, ne dam, ne vidim, ne misleći, ne bih, ne bi, ne mogu, ne ide, ne dam, ne da, ne spavam...</i></p> <p>ODSTUPANJE OD PRAVILA: Uz kratki oblik glagola „htjeti“ u sadašnjem vremenu (<i>ću, ćeš, će, ćemo, ćete, će</i>) može se pisati odvojeno ili zajedno: <i>neću / ne ću, nećeš / ne ćeš, neće / ne će...</i></p> <p>Piše se sastavljeno: - s glagolom <i>imati</i> i <i>nedostajati</i>: <i>nemam, nemaš..., nedostajem, nedostaješ...</i> - uz glagol <i>biti</i> u sadašnjem vremenu (tu ima oblik <i>ni-</i>): <i>nisam, nisi...</i> - te u oblicima: <i>nemoj, nemojmo, nemojte.</i></p> <p>Niječna riječ „ne“ piše se zajedno s <u>imenicama</u> i <u>pridjevima</u>: <i>neznanac, nemir, nedužan, nečist, nemaran...</i></p>	<p>(Osnovni oblik glagola naziva se INFINITIV. On uvijek završava na slova / glasove -ti, -ći, npr. <i>pisati, raditi, doći, reći...</i> Hrvatski glagoli su u rječnicima zapisani u infinitivu.)</p> <p>OSNOVNO PRAVILO: U infinitivu se završno slovo <i>-i</i> piše. <i>Sutra ću raditi, pisati, igrati se, peći palačinke.</i></p> <p>ODSTUPANJE OD PRAVILA: Ne piše se samo onda kada se u rečenici odmah iza infinitiva s nastavkom <i>-ti</i> nalazi kratki oblik sadašnjeg vremena glagola „htjeti“ (<i>ću, ćeš, će, ćemo, ćete, će</i>).</p> <p><i>Radit ću. Pisat ću. Igrat ćemo se. Past ćeš. Reći ću ti. Ispeći ćemo kolače. Doći ću.</i></p>

Pisanje upitne riječi „li“	Postoji li u književnom jeziku upitni izraz „da li“?
<p>OSNOVNO PRAVILO: Čestica <i>li</i> piše se odvojeno od drugih riječi, npr. <i>Je li sve u redu?</i> <i>Jesu li svi bili u razredu?</i> <i>Bi li ti išao s nama?</i></p> <p>ODSTUPANJE OD PRAVILA: Piše se zajedno jedino unutar riječi <i>kamoli, kadli, negoli</i>.</p>	<p>OSNOVNA PRAVILO: U hrvatskome standardnom jeziku ne koristi se upitni izraz „da li“. Umjesto njega koristi se samo upitna riječ „li“.</p> <p><i>Primjeri:</i> <i>*Da li želite ići na izlet? → Želite li ići na izlet?</i> <i>*Da li vam je on to rekao? → Je li vam on to rekao?</i> <i>*Da li možete svi doći u osam? → Možete li svi doći u osam?</i></p> <p>Nije ispravno koristiti se upitnim izrazom „je li“ onda kada se može uporabiti samo upitna riječ „li“. <i>Npr. *Je li ćemo morati svi ići? → Hoćemo li morati svi ići?</i> <i>*Je li moramo svi doći? → Moramo li svi doći?</i></p> <p>ODSTUPANJE OD PRAVILA: Vrlo rijetko, i to obično u složenim rečenicama, izraz „da li“ ne može se zamijeniti riječi „li“ pa ga je ispravno upotrijebiti, npr. <i>Pitao se da li da djedu kaže istinu. Da li im sve reći ili ne, pitao se Ivan.</i> (Uz malu izmjenu i to se može reći s riječcom <i>li</i>: <i>Pitao se treba li djedu kazati istinu. Treba li im sve reći ili ne, pitao se Ivan.</i>)</p>

Vježba: ispravi pogreške!

Dali ćete bit na plesu?

Jeli vrijeme za polazak?

Da li će Ivo doći?

Jeli će oni prvi krenut?

Jeli moramo ići?

Dali si dobro?

Jesili odlučio posjetit djeda?

Da li ste ponjeli sendviče?

Je li želite da vam pomognemo?

Da li ćemo ić u Osijek?

On uopće nezna plesat.

Je li učiš?

Nemamo dovoljno novca pa neznamo hoćemo li ić gledat utakmicu.

Ne ću ić!

Nemogu igrat za vas, igrati ću za „Siget“.

Nevidim da li su oni došli.

Tebi ću reć istinu.

Mi ćemo ispeć kolače.

Volim plesat, pjevat, ići u kazalište.